א) והרי זריקה דלא כתב ביה אלא כהונה ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג ר' שמעון אמר ב)אביי פליג בברייתא דתניא ג) קבל בשמאל פסול ור"ש מכשיר זרק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר ואלא הא דאמר רבא יד יד לקמיצה למה לי מכהונה נפקא חד לקומץ ג) וחד לקידוש קומץ ד)לרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ ולמאן דאמר נמי דבעי קידוש קומץ ו) לר' שמעון ז)ובשמאל אכשורי מכשר יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה גופה אליבא דר' שמעון מדר' יהודה בריה דר' חייא נפקא ח)דאמר ט) ר' יהודה בריה דר' חייא מאי טעמא דר"ש דאמר קרא 1קדש קדשים היא כחטאת וכאשם בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם לא נצרכא אלא לקומץ דמנחת חוטא סלקא דעתך אמינא הואיל ואמר רבי שמעון שלא כ)יהא קרבנו מהודר כי קמיץ לה נמי בשמאל תתכשר קמשמע לן: יא)א קמץ ועלה בידו צרור או גרגר מלח

או

פליג בברייתא. וה"ה י) למתניתין. ואי קשיא ליתיב מקמיצה דלא כתיב אלא כהונה ותנן (לעיל דף ו.) קמץ בשמאל פסול ולא פליג רבי שמעון תריץ היינו טעמא דלא פליג במנחה כדאמרינן לקמן דנפקא ליה דשמאל י) פסול מקדש קדשים היא ס)(במנחה) כחטאת וכאשם: **מכהונה נפקא.** דהא כתיב בה ע) וקמץ הכהן ואמר רבא לעיל [ע"א] לרבנן דהיכא דכתיב אצבע או כהונה אינו אלא ימין יד יד למה לי: **לקידוש קומץ.** (א) דכי מקדש לקומץ בכלי יתנהו בימינו לתוך הכלי: **ולרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ.** בפ"ג (לקמן כו.) דקתני שלא בכלי שרת פסולה ורבי שמעון מכשיר ח] ופליגי תרי אמוראי לקמן בגמ' [שם] ר' ינאי ור' נחמן בר יצחק חד אמר טעמא דרבי שמעון דלא בעי מתן כלי ט] דכיון דקומץ מכלי שרת מעלהו ומקטירו אפי' במקידה של חרס וחד אמר הכל מודים בקומץ שטעון קידוש והא דמכשר ר' שמעון שלא בכלי שרת י] בהקטרת המנחה פ) קאמר והיינו דקפריך ולרבי שמעון דלא בעי קידוש קומץ כדמפרש רבי ינאי ולרב נחמן יא] דאמר נמי ר' שמעון בעי קידוש קומץ בשמאל שמעינן ליה דמכשר ר' שמעון לקידוש קומץ כדאמרינן לקמן בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם: **יד יד דרבא למה לי אי לקמיצה גופה.** דתיהוי בימין לרבי שמעון לא נפקא ליה מכהונה כדאמרינן לעיל [ע"א] לרבי שמעון כהונה בעיא אצבע: **מאי טעמא דרבי שמעון.** דאמר שלא בכלי שרת יב] עובדה כשרה בפ"ג (לקמן כו.): יג] **קדשי קדשים וגו'.** במנחה כתיב: **בא לעובדה ביד.** שלא קידש קומץ בכלי אלא קמץ והילך והקטיר בידו עובדה בימין יד] י)כחטאת [דחטאת] לגבי בימין היא דכתיב בה אצבע וכהונה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו (ויקרא ד): **לעובדה בכלי.** שקידש קומץ בכלי עובדה לקידוש קומץ בשמאל כאשם מצורע דכתיב ביה שמאל. אלמא מדאקשי לחטאת מהכא נפקא דכל עבודות מנחה הנעשות ביד ימין בעינן ויד יד למה לי: **לקומץ דמנחת חוטא.** איצטריך יד יד:

או

והרי זריקה כו' ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג רבי שמעון אמר אביי פליג בברייתא. תימה דאין זה טו] בא במשנה בשום מקום ועוד הקשה ה"ר יעקב מאורליינ"ש אמאי טז] פליג רבי שמעון נהי דלא כתב בה אלא כהונה מ"מ אתיא מהיקשא דזאת התורה דאמר לקמן בסוף התודה (דף פג.) ובזבחים פרק דם חטאת (דף לח.) מה חטאת אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית אף כל כו' ופריך ידו הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא דלכל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינו אלא ימין ומשני כדי נסבה אי נמי סבר לה כרבי שמעון דכהונה בעיא אצבע משמע בהדיא דר' שמעון יליף שאר קרבנות מחטאת והשיב לו ר"ת דגרסינן הכא והרי מליקה כו' ותנן מלק בשמאל פסולה ומשנה היא בזבחים בפרק חטאת העוף (דף סח.) הכי תנן לה התם כל הפסולים שמלקו מליקתן פסולה ואינה מטמאה בגדים אבית הבליעה מלק בשמאל או בלילה כו' והש"ס הביאה בקוצר שכן דרך הש"ס לקצר כמה משניות והסופרים טעו כאן וכתבו במקום מליקה זריקה ועוד אמר ר"ת דאפי' גרסינן זריקה מצינן למימר דהאי תנא סבר כרבי שמעון אבל ר' שמעון לא סבר לה כוותיה דלא יליף ימין בזריקה בשאר קרבנות מחטאת וקשה לפר"ת דאפילו גרסי' יז] כ) דמלק על כרחין אמת הוא דמכשר ר' שמעון זריקה בשמאל כדמוכח בסמוך ומייתי לה בפרק קמא דזבחים (דף יח.) ובפרק שני (דף כה.) מאי טעמא דרבי שמעון בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם והיינו בזריקת אשם שהוא בשמאל דבקבלה לא מיירי דאפי' חטאת נמי לא בעי ימין בקבלה לרבי שמעון כדמוכח בפ"ב דזבחים (דף כד.) דאמר ר' שמעון וכי נאמר יד בקבלה כו' וצריך לתרץ דהאי תנא סבר לה כר' שמעון אבל ר' שמעון לא סבר לה כוותיה ואם תאמר לפר"ת יח] אי נמי גרים מלק מליקה נפקא לן בפ"ק דחולין יט] (דף כא.) מדכתיב ואת השני יעשה עולה כמשפט דדרשינן כמשפט חטאת בהמה מה חטאת בהמה אינה באה אלא מן החולין וביום ובידו הימנית והתם נמי פריך ימנית מדרבה בר בר חנה נפקא ומשני כ] ל) דכהונה בעי אצבע ומהיקשא נמי דזאת התורה נפקי עופות למאן דלית ליה היקשא כמו שפירשתי בריש פירקין ויש לומר דמליקה שהיא כנגד שחיטה לא נפקא ובהזאה מיירי דבעיא ימין אי נמי ההוא תנא סבר לה כההוא תנא דפליג בפ"ב דזבחים (דף כד.) על ר' שמעון ופוסל קבלה בשמאל משום דקסבר מקרא נדרש לפניו ולאחריו ומוקי אצבע דכתיב גבי חטאת גם על קבלה ולדידהו ילפינן שפיר מליקה בימין מחטאת דקבלה לא מ) שייך למילתא דליתא בעוף וילפינן מליקה אבל ר' שמעון דקאמר קבל בשמאל כשר ולית ליה ימין בחטאת בהמה אלא בהזאה לחודה בעולת העוף נמי לא הוה בעי ימין במליקה אלא בהזאה דוקא ואם תאמר כיון דר"ש פליג במליקה א"כ מתניתין דזבחים פרק חטאת העוף (דף סח.) דמלק בשמאל כו' לא אתיא כרבי שמעון הא ע"כ כר"ש אתיא מדקתני סיפא או בלילה אינו מטמא בגדים אבית הבליעה ומפרש טעמא משום דכל שפסולו בקודש אינו מטמא בגדים כו' ומפרש בגמ' דכיון דהך שחיטה מתרת את האיסור פירוש שאם עלה לא ירד והיינו כר' שמעון דלר' יהודה נשחטה בלילה תרד דממעט לה מזאת היא העולה בפ"ב דזבחים (דף כז:) ויש לומר דההוא תנא סבר לה כר' שמעון בחדא כא] ופליג עליה בחדא אי נמי אפילו ר' יהודה היה מודה בעופות דלא ירדו משום לילה כיון דהוה פסולו בקודש דלא כתיבי מיעוטי אלא בבהמה ואם תאמר דבריש המזבח מקדש (שם פג:) מפקי ר' עקיבא ור' יוסי הגלילי מעולה וכבשים דמזבח מקדש את הראוי לו ומאן דדריש מכבשים פוסל הרבה בעוף יותר מבהמה וי"ל דר' יהודה סבר כמאן דדריש מעולה ולא כבשים או משאר דרשות דהתם ורבינו שמואל מיישב גירסת הספרים ומפרש והרי זריקה דלא כתיבא בה אלא כהונה ותנן זרק בשמאל פסול כב] ומכיון דתנא כל הזבחים שקיבל בשמאל פסול כל שכן זריקה שהיא עיקר כפרה ולא פליג רבי שמעון אלא אקבלה ואי הוה פליג אזריקה הוה ליה לאשמועינן כח דהיתירא דמכשר ר' שמעון בזריקה כג] וכל שכן בקבלה וא"ת וכיון דילפינן אצבע דחטאת מג"ש כד] כאצבע מצורע דהוי בימין היכי ילפינן ימין בשאר קרבנות מחטאת בהיקשא דזאת התורה הא פלוגתא דאמוראי היא בריש איזהו מקומן (זבחים נ.) אי דבר הלמד בג"ש חוזר ומלמד בהיקשא או לא ונראה מתוך כך דכל שכן דניחא הכי טפי דהכי פריך והרי זריקה דלא כתיבא ביה אצבע ולא פליג ר' שמעון ואע"ג דדרשינן ימין מהיקשא דחטאת הניחא למ"ד דבר הלמד מג"ש חוזר ומלמד בהיקשא אלא למ"ד אין חוזר ומלמד בהיקשא אמאי לא פליג ר' שמעון והשתא הא דמשני בחולין (דף כב.) סבר לה כר' שמעון דכהונה בעיא אצבע היינו כמ"ד חוזר ומלמד בהיקשא ואידך שנויא דמשני בפרק התודה (לקמן פג.) כדי נסבה הוי כמ"ד אין חוזר ומלמד בהיקשא ומיהו בפרק קמא דחולין (דף כב.) ליתא שינויא דכדי נסבה אבל בסוף דם חטאת (לקמן לח.) משני תרווייהו ומיהו אפשר דהכא מודו כולי עלמא דחוזר ומלמד בהיקשא כיון דמצורע חול דהוא מלמד לאשון ולתירוץ זה אנו צריכין בסמוך דדריש בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת נ) דהיינו כה] חטאת והיקשא גופיה מג"ש ילפינן לה: **פליג** בברייתא. הקשה בקונטרס כו] ליתי מקמיצה דלא כתיב בה אלא כהונה ותנן קמץ בשמאל פסל ולא פליג רבי שמעון ותירץ דהיינו טעמא דלא פליג ר' שמעון דנפיק ליה דשמאל פסול מקדשי קדשים היא כחטאת וכאשם וקשה דאי ידע לברייתא דבסמוך מאי קשיא ליה מזריקה הא בהדיא פליג דמכשר זריקה בשמאל כדקתני לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם דהיינו בזריקת אשם ונראה דהוה משני מיד יד נפקא: **ולמאן** דאמר נמי בעי קידוש קומץ. היינו רב נחמן בר' יצחק ואיתותב לקמן בהקומץ רבה (דף ס.) ומכל מקום ניחא כז] לפרושי מילתיה דר' שמעון ככולי עלמא: **בשמאל** אכשורי מכשר. פירש בקונטרס כדאמרינן לקמן בא לעובדה בכלי עובדה בשמאל כאשם וקשה דהתם מיירי במעלה הקומץ בכלי להקטיר אבל כשנותן הקומץ בכלי שרת לקדשו לעולם אימא לך דבעי נתינה בימין כמו שהקמיצה בימין ובזבחים (דף כה.) פירש בקונטרס דמכשר בשמאל משום דלא עדיף מקבלה דמכשר רבי שמעון בשמאל וגם זה קשה דלעולם אימא לך דעדיף משום דכתיב בה קרא יד יד דרבא ושמא לא מסתבר ליה למדרש דעדיף מקבלה ואם תאמר מאן דבעי קידוש קומץ היינו רב נחמן לקמן בהקומץ רבה (דף ס.) ס) פליג איהודה בריה דרבי חייא ויש לומר דהוה מפרש בא לעובדה ביד בקמיצה גופה כדמשמע הכא או בהעלאה ביד להקטיר לאחר שנתקדש בכלי: **לקומץ** דמנחת חוטא. אף על גב דוימלא כפו ממנה לא כתיב במנחת חוטא ומייתי כח] ילפינן לעיל יד יד לקמיצה: **קמץ** ועלה בידו צרור. ואם תאמר מאי איריא עלה אפי' נשאר בשיריים נמי דהויא לה מנחה שחסרה קודם קמיצה ופסולה כדאמרן לעיל ויש לומר שאין רגילות לצמצם העשרון שלא יהא בו מעט יותר ואם תאמר ולרבי יהודה בן בתירא נימא דיחזור ויקמוץ ושמא סתם לן תנא דלא כוותיה אי נמי יש לחלק בין קמיצה פסולה לקמיצה הנעשית מפסולין:

וזו

עין משפט נר מצוה

א [מיי' פי"א מהלכות פסוה"מ הל' כג]:

◆

מוסף רש"י

זרק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר. אשאר כל הזבחים קאי דלא כתב בהו אצבע אלא הרקי הכהנים, אבל בזריקת חטאת מודה ר"ש כדאמר לעיל באצבעו ונתן שלא תהא נתינה אלא בימין, ואלא הא דאמר רבא. במנחות בפ"ק (דף י.) יד יד לקמיצה בפרשת מצורע כתיב על תנוך אזן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית [illegible] יד דמצורע אתי לג"ש למינמר יד דקמיצה מינה שתהא בימין והיכא כתיב יד בקמיצה [illegible] למה לי. יד בקמיצה לקידוש קומץ. בכלי שרת שיהא בימין [illegible] ולמאן דאמר נמי דבעי קידוש קומץ. [illegible] הכל מודים בקומץ שטעון קידוש וכי קאמר ר"ש שלא בכלי שרת כשרה בהקטרה קאמר אם נטלו מתוך כלי שרת לאחר שקידשו והקטירו בידו. בשמאל אכשורי מכשר. [illegible] מקבלת הדם דמכשר לה רבי שמעון בשמאל מאי טעמא דר' שמעון. דמכשר הקטרת קומץ שלא בכלי [illegible] אמר קרא במנחה קדש קדשים היא כחטאת וכאשם, [illegible] ואשם לומר לך בא לעובדה ביד עובדה בימין כחטאת שזריקת דמה ביד ימין כמתן אצבע ולא בכלי [illegible] ימין דכתיב בה אצבע וכהונה (זבחים כד: כה.). כחטאת וכאשם. [illegible] (זבחים יא.). בא לעובדה ביד. הקטרת קומץ שהיא במקום זריקה, ביד שלא קדשו בכלי [illegible] שלא בכלי (זבחים יא.). עובדה בימין. [illegible] דם חטאת שהיא ביד באצבע ובימין וכו' (שם). בא לעובדה בכלי. [illegible] בשמאלו [illegible] מן הכלי על האשים, כזריקת דם אשם שהוא מן הכלי למזבח [illegible] אצבע אלא בחטאת, וכשרה בשמאל לר"ש בכל הזבחים חוץ מחטאת דאמרינן לקמן בפרק שני (שם כד:) זרק בשמאל פסול ור"ש מכשיר חוץ מחטאת, משום דר"ש תרתי בעי אצבע וכהונה [illegible] ביה אצבע וכהונה וימין [illegible] כל הזבחים לא כתיב בו אצבע אלא כהונה חוץ מחטאת (שם זבחים יא.). הואיל ואמר ר"ש. בפ"ק דמנחות (ו.) כדין הוא שתהא מנחת חוטא טעונה שמן ולבונה שלא יהא חוטא נשכר ומפני מה לא הטעינה שלא יהא קרבנו מהודר, אימא קמיצה בשמאל תתכשר בה, קא משמע לן. יד יד דרבא (שם כה.). שלא יהא קרבנו מהודר. שלא תהא המנחה נאה (לעיל ו.).

◆

שיטה מקובצת

א] והרי זריקה דלא כתיב בה. זבחים דף כד: כל הסוגיא: ב] דתניא זרק בשמאל והשאר מחק: ג] וחד לקידוש קומץ לר"ש כו' פרש"י בפ"ב דקתני כו'. עד א) קבל בשמאל פסול ור"ש מכשיר. וא"ת מאי קאמר בשמאל מכשיר ר"ש אין לומר אחר שקמצו בימינו נתנו בשמאל ומניחו בכלי שרת [illegible]

מסורת הש"ס

א) [עירובין כ:], ב) ולר"ש. נ"ק, ג) בשמאל. נ"ק, ד) לקמן כו. זבחים יח. כה., ה) [לעיל ו. וש"נ], ו) סוטה יד., ז) נ"ק מח"ו, ח) [ויקרא ט], ט) נ"א הקומץ. נ"ק, י) כמטאת דבימין היא. נ"ק, כ) נ"ל מליקה, ל) כר"ש דפשוט. נ"ק, מ) שייך למילף דליתא. נ"ק, נ) דס"ט היקשא חטאת גופיה מג"ש. נ"ק, ס) ורב נחמן פליג. נ"ק.

◆

תורה אור השלם

1. לא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשָּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם: ויקרא ו י

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לקידוש קומץ היכא דמקדש:

◆

שיטה מקובצת (המשך)

לישב הסוגיא אליבא דר"ע אפי' למ"ד חוזר ומלמד בהיקש מיהו קשה לפי' ר"ת דגריס והרי מליקה אבל זריקה לכ"ע פסולה בשמאל הא ליהודה בריה דר' חייא זריקה בשמאל כשרי (זרק) [והא] קאמר עובדה בשמאל כאשם וגם לפי' הר"ר אלחנן קשה דסוגיא זו אתיא כמ"ד דבר הלמד בג"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש הא למ"ד חוזר ומלמד זריקה בשמאל פסולה והא יהודה בריה דר' חייא אית ליה חוזר ומלמד אפ"ה קאמר דזריקה בשמאל [illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones